

Визија

за Македонија

**Изборна програма
2014-2018**

ДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ

„ВИЗИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА“

ИЗБОРНА ПРОГРАМА
2014-2018

Скопје, април 2014 година

СОДРЖИНА

Вовед	5
1. Нов модел на развој	9
2. Зголемување на наталитетот / развој на селата	19
3. Владеење на правото, реформа на судскиот систем и борба против криминалот	21
4. Праведност и солидарност	25
5. Решавање на отворените прашања преку дијалог	27
6. Независни медиуми	28
7. Промени во образовниот систем	30
8. Реформи во одбраната и системот за безбедност	34
9. Приоритети во областа на здравството	35
10. Ефикасна земјоделска политика	37
11. Заштита на животната средина, зелена политика и чист воздух	39
12. Негување на културата	40
13. Европско и евроатлантско интегрирање на Република Македонија	41

По 24 години самостојност на Република Македонија и по осум парламентарни изборни циклуси, време е да се повлече црта. Да се види до каде сме, што сме постигнале, дали е тоа доволно и можеше ли подобро. Речиси две и пол декади Република Македонија се гради како суверена, независна и демократска држава, обидувајќи се да воведи владеење на правото, пазарна економија, социјалски развој, слобода на говорот и афирмирање на основните човекови права и слободи.

Демократскиот сојуз е самостојна политичка партија со автентични политички ставови и како дел од власта е одговорна да преземе дел од одговорноста за вкупните состојби. Демократскиот сојуз не бега нишу од обврските, нишу пак, се колеба со свои идеи, предлози, проекти, да влијае во носењето на клучните одлуки битни за иднината на Република Македонија.

Демократскиот сојуз, на Република Македонија гледа како на држава во која сите граѓани се еднакви пред законот, држава во која процесот на одлучување се одвива во легалните и легитимни институции, држава на одговорни лидери и политичари, способни за компромис и консензус за прашања од национален интерес,

држава ошворена кон соседише, реџионош, Евроџа и свеџош.

Несџорно е дека џоследниве џодини се сџроведени или во шек се серија реформи во речиси сџше обласшци, а во некои од нив џосшциџнашци се забележливи резулшашци. Но, и џокрај шџоа, сведоци сме на џолем број неџашивни џроцеси и шенденции кои им нанесуваат оџромна шшеша на вишаланшци национални инштереси на Македонија, како шшџо се оџромнаша невработеност, емиџрирањешџо на младише луџе, неџашивниот џприроден џприрасш, брзошџо социјално раслојување и унишшчувањешџо на среднаша класа, нерамномерниот реџионален развој и џасивизирањешџо на некои реџиони, како и засшџојош на евро-атланскише џроцеси.

Пред нас е џредизвикот да џи насочиме и забрзаме активностшцише во џравец на нашамошен демократшски и економски развој на државаша, афирмирање и имплементирање на европскише сшандарди и вредностшци во зашшцишаша на човековише џправа, владеењешџо на џравошџо, независноста на судсшвошџо и јакнењешџо на цивилношџо ошшшесшво.

Демократшскиот сојуз се залаџа Република Македонија да сшане дел од ЕУ и НАТО и на иднише

генерации да им обезбеди живој во блаќососќојба, сигурносќ, среќа и еднакви можносќи за сисќе.

Рабоќењесќо на Демокраќисќисќој сојуз осќанува засновано на усќешен економски развој и демокраќисќо уќравување со државасќа и нејзинисќе инсќисќиуќии. Наша обврсќа е да создагеме држава на еднакви можносќи, еднакви обврски, заеднички ќросќериќесќи и чувсќиво на заедничќа ќриќагносќ.

Полисќичќасќа мисќја на Демокраќисќисќој сојуз е осќварување на идејасќа за ќраведно оќсќесќиво, засновано на ќринќисќисќе на слобода и еднакви можносќи. Нашисќе основни вредносќи се ќраведносќа заснована на ќочисќување на човековисќе ќрава и усќавно заќаранќираниќа еднаквосќ на сисќе ќраќани. Ние се сќремиме кон модерна евроќсќа држава на блаќососќојба и ја засќаќуваме рамносќежасќа ќомеќу јавнисќи и ќривасќисќисќи инќерес коќа се рабоќи на создавање заедничќо добро. Наша сќраќешќа цел е да им се враќи ќерсќекќивасќа на младисќе луќе, кои во најќодем дел се неврабоќени или со ќривремено врабоќување. Друќа марќинализирани ќруќа се ќосќарисќе генерации, а демоќрафсќисќе ќрендови очажќо ќовиќуваасќи на ќронаоќање нови форми за нивно вќлучување во оќсќесќивојо.

Главна цел на Демокраќискиот сојуз е квалифициран живот за сите граѓани на Македонија и правна и економски успешна држава, во која на секој граѓанин му е дадена можност за индивидуален (личен) развој и активно учество во општеството. Од овие причини ние ги вклучуваме младите луѓе во нашите приоритети, бидејќи тие ја претставуваат надежта и иднината на секое општество.

Нашата визија за годините пред нас е праведна и правична држава управувана од владеење на правото, каде постоењето работни и професионални можности, во комбинација со општествено одговорни активности, формираат основа за успешна пазарна економија. Ние се залагаме за технолошки иновации, организациски прогресивна и еколошки одговорна економија.

Демокраќискиот сојуз е подготвен да ја преземе одговорноста за иднината на државата. За тоа одлучуваат граѓаните. На 27 април 2014 година граѓаните ќе одлучат во каква држава ќе живеат и на кого ќе му ја дадат довербата.

1. Нов модел на развој

Демократскиот сојуз смета дека на Република Македонија и' е потребен нов модел на развој базиран на следните основни претпоставки:

- целосно раздвојување на законодавната, извршната и судската власт и воспоставување на четврта власт (јавноста) преку слободни медиуми;
- еднакви можности и шанси за сите, како предуслов за демократија;
- креирање на нови вредности кои ќе се базираат на домашно искуство, знаење и капацитети, како и на општите цивилизациски вредности;
- солидарност како основа за мултикултурно граѓанско општество на соживот и толеранција;
- повисоко ниво на вклученост на граѓаните во решавање на клучните прашања;
- слобода на говорот и
- зелена политика за пристојна и одржлива иднина.

1.1 Наша бескомпромисна определба е да ги задржиме младите во Македонија преку отворање нови работни места, да понудиме стратегија за побрз економски развој, да се бориме против организираниот криминал и корупцијата, да ја јакнеме демократијата и владеењето на правото и да ги подобриме состојбите во судството, администрацијата, образованието и, секако, да го забрземе влезот на Македонија во ЕУ и НАТО.

Демократскиот сојуз смета дека е неопходна стратегија за „**НОВИ РАБОТНИ МЕСТА**“, како главен предуслов за развој на државата.

Демократскиот сојуз свесен за клучните предизвици со кои се соочува Република Македонија, истите ги претвора во свои програмски определби и нуди конкретни решенија.

1.2 Економски развој

Економскиот развој е исклучително важна цел за функционирање на општеството. Тој е главниот индикатор за функционирање на државата, бидејќи го детерминира нивото на

благосостојба и е одговорен за инклузивноста и отвореноста на општеството. Покрај амбицијата и креативноста на секој индивидуалец, економскиот развој е есенцијален елемент на економскиот успех со високо додадена вредност. Економскиот развој, меѓу другото, подразбира зголемување на бројот на мали и средни претпријатија, ефикасна употреба на достапните ЕУ фондови, пренасочување на финансиските средства од банките и другите финансиски институции кон развојот, дефинирање специфични развојни проекти, поефективно законодавство и имплементирање ефикасни мерки за стимулација.

Економскиот развој е клучот за надминување на невработеноста и постигнување финансиска стабилност.

Државата мора да обезбеди претприемачка слобода и поволни можности за иницијатива и, во исто време, да избере соодветни економски политики и поддршка на животната средина, со што развојот ќе го направи компатибилен со глобалните и регионални трендови, во функција на зајакнување на националната конкурентност. Во делот на развојот на економијата, еден од главните приоритети мора да биде привлекувањето

странски инвестиции. Тоа посебно се однесува на т.н. „Гринфилд“ и „Браунфилд“ инвестиции, зголемување на соработката меѓу странските инвеститори и домашните компании преку т.н. „Офсет договори“, а пред се, изедначување на условите за инвестирање на странските и домашните компании во слободните економски зони.

Демократскиот сојуз смета дека е можен динамичен економски развој, ако се поттикне инвестирањето на домашните во соработка со странски компании.

Со оглед на фактот дека 70 отсто од вработеноста се реализира во малите и средни претпријатија, државата мора да ги охрабри и награди претприемачите и амбициозните луѓе кои ги користат своите иницијативи за да создавање поволна бизнис клима и да се овозможи постоењето на економски развиена држава.

Демократскиот сојуз нуди решенија за економски развој кои ќе овозможат зголемување на продуктивната вработеност и подобрување на социјалната положба на граѓаните. Само со нови работни места во производството, услужните дејности и туризмот е можно разрешување на

проблемите со кои се соочуваат над 35 илјади невработени граѓани.

Според Демократскиот сојуз, клучни приоритети за забрзан економски развој се:

а). Безбедна, ефективна и еколошки развиена инфраструктура

Добрите комуникациски и транспортни политики се неопходни за полесно поврзување на сите краеве во државата. Преку патишта, железници и други видови на инфраструктура, ќе се намали растојанието меѓу луѓето и меѓу пазарите и на тој начин ќе се постават основите за економски развој и напредок, повеќе вработувања и населувања низ целата држава. Демократскиот сојуз се залага Македонија да има безбедна, ефективна и еколошки развиена инфраструктура, што ќе поттикне инвестиции низ целата државата и со тоа ќе се спречи концентрирањето на целиот капитал и жители во главниот град. Сметаме дека ова е важен предуслов за привлекување инвестиции во нови производствени капацитети на домашни и странски компании, вложување во туризмот и услужните дејности.

б). Развој на мали и средни претпријатија

Демократскиот сојуз ќе ги подобри условите за малите и средни претпријатија и ќе го поттикне претприемништвото преку инвестирање во центри за истражување и развој на иновации и технологии, а посебно од областа на информатичките науки.

в). Поддршка за „Start-up“ компании

Зголемување и обезбедување субвенции, грантови и кредити за „Start-up“ компании, бидејќи сите, а особено младите иноватори и претприемачи треба да бидат поддржани со финансиска помош преку „Start-up“ кредити и разни видови микро кредити наменети за формирање компании од овој вид.

ѓ). Зголемување на конкурентноста

Поттикнување (преку кредити, заеми, стручна помош и сл.) за формирање мали фирми кое ќе подготвуваат проекти заради конкурентност на ИПА и другите фондови на ЕУ, како што се ЦИП фондовите и ФП-7 фондовите за конкурентност и иновации.

г). Вработување во месноста на живеење

Демократскиот сојуз ќе имплементира активни економски и индустриски политики кои ќе осигурат населби и региони со можности за вработување низ целата земја, силни групи на компетентност и подобра рамнотежа меѓу регионите. Со политика на рамномерен регионален развој значително ќе се намали и внатрешната миграција, на релација, не само село - град, туку и град - главен град.

ѓ). Дипломирај и добиј работа

Демократскиот сојуз преку посебна програма ќе им овозможи на дипломираните студенти, за нивно стручно и практично усовршување да имаат право на стажирање (со надомест) од една година во струката, а трошокот за стажирање да биде покриен од страна на државата. Со активна соработка меѓу државата, работодавачите, Агенцијата за вработување и универзитетите, ќе им помогнеме на младите луѓе што поскоро да станат економски активни граѓани.

Демократскиот сојуз предлага стручното (практичното) усовршување на дипломираните

студенти во Република Македонија да се одвива (селекција) врз основа на три критериуми:

- просек на оценки од завршените студии,
- време на чекање за вработување по дипломирањето и
- Универзитетот на кој дипломираше (согласно Шангајската листа)

При вработувањата целосно да се елиминираат партиските влијанија (и списоци), тоа да се одвива транспарентно и врз основа на јасни критериуми.

е). Расчистување со нејраведноста и криминална приватизација

Ревизија на приватизацијата преку ефективна судска постапка во сите случаи на незаконско преземање на сопственост и капитал (без временско ограничување и застареност).

Мораме да дојдеме и до општествен договор за праведна распределба на останатиот имот од државните компании кои ќе се приватизираат. За таа цел, се залагаме за разумен, стратешки дефиниран концепт и се спротивставуваме на несовесната и брза продажба на компаниите во кои државата е најголем акционер, кое често пати

се случува со елементи на висока корупција.

ж). Планирање на природните ресурси

Долгорочно планирање на користењето на природните богатства/ресурси, а посебно давањето под концесија и продажбата. Во оваа насока, мора да се води сметка за стратешките интереси, посебно да се води сметка за водните ресурси, шумите и сл.

1.3 Едукација на модерни менаџери

Знаење. Клучниот и основен предуслов за натамошен развој на целото македонско општество е инвестирањето во образовниот систем, почнувајќи од градинките, па се' до универзитетите и институтите за научни истражувања. На македонската економија и' е потребна технолошка модернизација и капитал, што неизбежно ќе доведе до зајакнување на улогата на знаењето во економскиот развој. **Токму ова е причината зошто наш одговор на економската криза треба да биде креирањето на успешна земја која ќе се заснова на компетитивност и развој на науката и технологијата. Само добро едуцирани менаџери можат компаниите да ги водат кон успех.**

1.4 Македонија, држава на информатичари

Информатичко општество на можности. Развивање на информатичките вештини за обработка и управување со информации е клучен фактор за конкуритивност. Услугите на информатичкото општество се право на граѓаните. **Покрај другото, отворањето на нови фирми со квалифицирани програмери, обезбедува огромни финансиски и други предности, но пред се отвора можности за работа на младите информатичари, кои Македонија ќе ја направат информатичка сила.**

2. Зголемување на наталитетот / развој на селата

Меѓу сите промени кои се случуваат во светот, ниту една не е поважна од онаа која се однесува на нашите лични животи. Во тек е глобална револуција во начинот на кој размислуваме за себе и со кој воспоставуваме врски и односи со другите. Сепак, семејството е вредност за која вреди да истраеме и да не дозволиме да биде загрозна или уништена од новите трендови. Само пристојни услови за живот, можат да ги поттикнат младите да засноваат семејства и да ги продолжат македонската култура и традиција.

Во функција на зголемување на наталитетот, Демократскиот сојуз ги предлага следните мерки:

- Приоритет за вработување на млади брачни парови,
- Обезбедување не само на субвенции, туку и на поволни станбени кредити за младите брачни парови и, најважно
- Модернизација на селата и создавање услови за живот на село преку изградба на модерни патишта и водоводи, здравствени и образовни центри, ефикасна механизација, бенифицирана нафта, како и поволни кредити за изградба на куќи.

Селото треба да биде достојно место за живеење, работа и остварување на останатите потреби на граѓаните кои се определиле да живеат и создаваат на село.

Демократскиот сојуз предлага урбанизација и развој на селата согласно искуствата во Словенија и политиките на ЕУ (селски туризам, бенифицирано производство и др.)

3. Владеење на правото, реформа на судскиот систем и борба против криминалот

3.1 Владеење на правото

Владеењето на правото е загрозено од страна на недоволно ефикасниот судски систем, како и од политичката интервенција на извршната во судската и во законодавната власт. **Судовите и натаму се под силно политичко влијание. Републичкиот судски совет е претворен во моќен политички инструмент за избор и разрешување на судиите, но и институција преку која често препознаваме политичко и партиско влијание кое се пренесува и одразува не само врз изборот на судиите, туку и низ процесот на судење и одлучување.**

Правните реформи кои досега се спроведоа во насока на институционалните гаранции за независноста на судството, се покажаа недоволни и неефикасни за ослободување на судството од странични влијанија. Станува се' поочигледно дека мора да се бараат суштински механизми преку кои судскиот систем би бил вистински заштитник на човековите права, но и средство за ограничување на власта. За Демократскиот сојуз, нема

посуштински механизам, освен искрената намера на сите политички чинители за воспоставување вистински слободно и независно судство ослободено од партиски влијанија и притисоци.

Изборот на судии ќе се врши врз основа на стручност и компетентност.

Демократскиот сојуз ќе предложи реформа на казнената политика и законодавство.

3.2 Мала и стручна администрација

Администрацијата е гломазна, нестручна и неефикасна. Во неа се регрутираат партиски кадри врз основа на “spoils” системот, наместо врз “merit” критериумите. Најкомпетитивните млади и образовани кадри, со дипломи стекнати на престижни универзитети, со меѓународно признато знаење и вештини, со активно познавање на странски јазици, ја напуштаат земјата, која се соочува со “brain drain” феноменот, односно со масовен одлив на млади и способни интелектуалци.

Република Македонија веќе се соочува со потребата од европски профил на администрација, бидејќи формалното воведување

на стандардите на ЕУ уште повеќе ќе се засили во моментот на отворање на поглавјата. Дури тогаш ќе се види немоќта на сегашната армија вработени кои што се влезени во институциите врз основа на партиски или етнички клучови, бидејќи партиските војници и' се лојални на партијата која што ги вработила, а не на законите и на граѓаните на кои треба да им служат.

Република Македонија во својата регулатива мора да вгради и во практиката да применува европски критериуми за прием и напредување во јавната и во државната администрација, бидејќи таа е костурот на правната држава и моторот на реформите.

Демократскиот сојуз се залага за намалување на администрацијата.

3.3 Криминалот разорно дејствува

Демократскиот сојуз смета дека мора да се зголеми ефикасноста во борбата против организираниот криминал и корупцијата. **Неминовно е да се изгради ефикасен систем за борба против овие две големи зла, како еден од предусловите за разбивање на криминалните врски меѓу бизнис-лоби групите и политичарите,**

како и елиминирање на разорното дејство на организираниот криминал.

Уште во 2005 година Демократскиот сојуз му објави војна на организираниот криминал изработувајќи целосен, заокружен и ефикасен систем за борба против организираниот криминал и корупцијата. Демократскиот сојуз нема никогаш да се откаже од барањето за целосна имплементација на „Проектот за декриминализација“, ДЕКРИ.

4. Праведност и солидарност

Правдата како вредност кон која се стремиме, претставува група на вредности која ги подразбира еднаквоста, слободата и солидарноста, кои ја претставуваат азбуката на прогресивната европска мисла по француската револуција.

Праведно општество е она кое им овозможува на своите членови да уживаат во плодовите на нивниот труд, кои земаат учество во одлуката за поделба на додадената вредност (добивката) и уживаат апсолутна слобода на мислата, изразувањето и движењето.

Демократскиот сојуз ќе се залага за правилен општествен развој, кој нема да биде деградиран со одземање на права и слободи, туку ќе делува солидарно со оние кои имаат потреба. Во исто време ние ќе го зајакнеме контролниот систем, така што ќе ја минимизираме злоупотребата на социјалните права и ќе обезбедиме помош на оние на кои навистина им е потребна.

Демократскиот сојуз го брани концептот на широка општествена коегзистенција (соживот) и соработка, која им помага на луѓето со

различни ставови, верувања, религии и култури да формираат решенија за предизвиците на општеството. Единствениот начин успешно да изградиме мултикултурно граѓанско општество на соживот и толеранција, е сите еднакво да работиме на тоа. Затоа, треба да живееме заедно и да ги почитуваме нашите различности.

5. Решавање на отворените прашања преку дијалог

Демократскиот сојуз се стреми кон отворен јавен дијалог како најдобар начин за потрага по решенија на проблемите и создавање општествен консензус за заедничките прашања.

Во оваа насока неопходно е јакнење на парламентарната демократија, при што Демократскиот сојуз се залага за:

- поголема транспарентност и демократија во партиите;
- воведување на една изборна единица со отворени листи;
- користење референдум за реализација на граѓанските иницијативи и
- воведување на можност и за електронско/интернет гласање.

6. Независни медиуми

Состојбата во и со медиумите ја оценуваме како загрижувачка. Тие се уште се под силно политичко и олигархиско влијание. Нивните сопственици имаат целосна контрола врз нивната уредувачка политика, (зло) употребувајќи ги за сопствени лукративни и политички цели, а не за објективно информирање на граѓаните за настаните кои што ги засегаат. Преку медиумите во Република Македонија не само што тешко се доаѓа до фактите и вистината, туку се' повеќе во нив почнува да доминира партиската пропаганда со беспопштедно оцрнување на политичкиот противник. Со тоа целосно се изместува основната функција и примарната цел на медиумите.

Неопходни се итни и темелни промени во медиумската сфера. Нашата држава не може да биде развиена европска демократија без самостојни и независни медиуми, како „кучечувар“ и беспопштеден критичар на неповолните општествени состојби и појави.

Демократскиот сојуз ги разбира и поддржува иницијативите на асоцијациите на новинарите за целосна декриминализација на

клеветата и навредата, но истовремено инсистира на почитување и заштита на **вистината и човековото достоинство**, на интегритетот и дигнитетот на човекот, без оглед на расна, политичка, етничка, родова, верска, социјална, или сексуална припадност.

Без јавност, без слободни медиуми, нема демократија, нема развој.

7. Промени во образовниот систем

Целта на реформите во образованието е да им се овозможи на сите граѓани да ги задоволат своите внатрешни потреби и интереси и да ја осигураат својата егзистенција. Наша цел е да се обезбеди бесплатно образование за сите оние коишто сакаат да учат, а истовремено од нашите училишта и универзитети да излегуваат компетентни и слободоумни млади луѓе.

Широките знаења се добра основа за специјализација во различни области, како битен предуслов за постигнување врвни резултати во науката, економијата и воведувањето нови технологии во производството.

Демократскиот сојуз смета дека потребно е нашето основно, средно и високо образование да биде поквалитетно, покомпетитивно, порационално и пофлексибилно. За да се постигне тоа, треба да се имаат во вид успешните модели на образование (Финска, Англија, САД и др.)

Демократскиот сојуз смета дека Македонија треба да се развие во општество на луѓе со многу

вештини. Вештините се нашиот најзначаен државен ресурс. Секој поединец треба да поседува различни вештини, бидејќи едностраните вештини не се доволни за балансиран развој на општеството. Глобализацијата, интернационализмот и брзата промена на знаењето бара од нас да ги унапредуваме, подобруваме и развиваме нашите вештини. Ние го поддржуваме доживотното учење и креативноста. Наша стратешка идеја е континуирано унапредување на образованието и вештините на граѓаните.

Целта на Демократскиот сојуз е да понуди образовен систем кој ќе обезбеди индивидуално, висококвалитетно учење насочено кон луѓето, кое ќе трае низ целиот живот. Образованието треба да се развива, без оглед на материјалната состојба на учениците/студентите и нивните родители. Истражувачката дејност на Македонија треба да биде најдобра во регионот.

Демократскиот сојуз ги предлага следните промени во образованието:

- Намалување на максималната бројка на ученици во класовите.

- Зголемување на бројот на часови на предметите по уметност и занаетчиство. Земјата има богата и позната традиција во овие области и истата мора да се развива и негува.
- Постојано усовршување на наставниците и професорите преку различни обуки, семинари, работилници, курсеви и сл.
- Подобрување на училишната клима и односот кон процесот на образование со активно вклучување на родителите, учениците, професорите и менаџерските тимови.
- Креирање на наставната програма според структурата на учениците (нивниот афинитет кон уметност, јазици, математика и сл.), односно задолжителната наставна програма да опфаќа 50 отсто, а останатиот дел да ја составува менаџерскиот тим на училиштата и наставниците.
- Воведување на задолжително сексуално образование во основните и средни училишта.
- Воведување на претприемништвото и бизнисот како редовни предмети во основните и средни училишта, давајќи им ја на младите уште од најрана возраст можност да го запознаат бизнисот како една независна професија и опција во потрагата по работа.

- Задолжителна секојдневна физичка активност, како предуслов за зачувување и јакнење на здравјето на младите генерации, бидејќи физичкото образование е исклучително важно за физичкото и психичкото здравје на учениците и студентите.
- Воведување на специјализирани училишта за негувателки и хигиеничари и системско разрешување на нивниот статус.
- Бесплатен превоз за учениците до средните училишта на територија на цела држава, или пак покривање на 75 отсто од трошоците за превоз за средношколците низ цела Македонија.
- Во високообразовните институции да се воведат бесплатно студирање за успешни и редовни студенти.
- Изградба на модерни студентски домови во Скопје, Штип, Битола и Тетово.
- Намалување на партиципацијата за магистерските и докторските студии, со цел земјата да ја развие истражувачката дејност и да им овозможи повисок степен на образование на сите социјални структури.

8. Реформи во одбраната и системот за безбедност

Европските стандарди во македонската одбрана се condition sine qua non за влез во НАТО. Република Македонија беше и остана посветена на реформите. Се работи за процес на континуирано следење на реформските зафати во НАТО, како гаранција дека по разрешувањето на спорот со Грција, подготвени и компатибилни ќе влеземе во него.

Убедени сме и веруваме дека приемот на Република Македонија во НАТО ќе ги зголеми нашите шанси за побрзо интегрирање во ЕУ, односно започнување и завршување на пристапните преговори за влез во ЕУ.

Република Македонија треба да продолжи со активната партиципација во меѓународните мировни мисии, докажувајќи се како de facto член на НАТО и да ја прошири и продлабочи соработката со стратешките партнери, пред сè со САД, ЕУ и со НАТО.

Реформа на безбедносниот систем, како гаранција за стабилноста, суверенитетот и територијалниот интегритет, како и унитарниот карактер на државата.

9. Приоритети во областа на здравството

Демократскиот сојуз се залага за:

- Здравствен систем кој овозможува универзална здравствена заштита на сите граѓани.
- Зголемување на квалитетот на здравствените услуги, намалување на здравствените трошоци и зголемена достапност на здравствените услуги.
- Подобрување на статусот на здравствените работници, почнувајќи од зголемување на квалитетот на нивното образование, можностите за континуирана стручна едукација и соодветно, сèопфатно вреднување на нивната хумана, високо етична и стресна професија. Во оваа насока предлагаме платите на докторите и другите здравствени работници да бидат на исто ниво како што се судии, обвинители, директори на јавни претпријатија и сл. Во оваа насока ќе предложиме закон за заштита на докторите.
- Заради унапредување на системот на здравствена заштита, се залагаме за зајакнување на улогата на професионалните организации,

здруженија и комори на здравствените работници во изготвување и предлагање на квалитетни законски решенија од областа на здравствената заштита.

- Зајакната примарна заштита на населението со поактивно учество на семејниот лекар, редовни периодични прегледи и задолжителни скрининг програми за пациенти со фамилијарна анамнеза за малигни, срцеви заболувања и дијабетес.

Во оваа насока предлагаме формирање и развој на модерни регионални клинички центри.

- Покрај задолжителниот, воведување дополнителни, доброволни, здравствени фондови кој ќе овозможат услуги на повисоко ниво од основниот пакет на здравствени услуги. На овој начин ќе се мотивираат здравствените установи од секундарна и терциерна дејност да воведуваат нови, современи методи и техники, да ги подобруваат условите за работа, со што јавното здравство би ја зголемило конкурентноста во однос на приватното.

Доследно спроведување на Законот за дополнителна дејност, како начин за задржување на експертите во врвното-терцијално здравство.

10. Ефикасна земјоделска политика

Демократскиот сојуз го поддржува производството на здрави земјоделски производи и извозно ориентирано земјоделско производство. Утврдувањето на бенефиции за земјоделските производители и изградбата на систем за инвестиции и кредитирање, се првите предуслови кои ќе бидат исполнети за да се оствари целта. Ќе промовираме вградување на високи технологии во земјоделското производство, со цел задоволување на потребите на домашниот пазар и зајакнување на конкурентската способност, како дел од подготовката за засилено вклучување во европските пазари.

Демократскиот сојуз ќе работи на обезбедување материјална и социјална благосостојба на земјоделските производители и постигнување рамнотежа на релацијата село – град. Руралните области имаат свои можности за развој, кои би можеле да се поврзат со постојното производство, а тоа се однесува, пред се, на селскиот туризам, обновливите ресурси и органското производство во еколошки незагадените региони на Република Македонија. Демократскиот сојуз се залага за тип на

земјоделство, во кое растителната и животинската природа се компатибилни со рентабилното производство, кое, пак, ќе биде подготвено да ги задоволи растечките барања за здрави и високо квалитетни прехранбени производи од еколошко потекло. Ќе работиме на тоа јавниот сектор да биде тој кој со зголемената потрошувачка на еколошки и здрави производи, ќе врши нивна афирмација.

Субвенциите на земјоделците ќе бидат врзани во триаголникот: производител - откупувач - извозник.

Демократскиот сојуз е против употребата на генетски модифицирани организми (ГМО) во прозиводството на храна.

Предлагаме сите општини да донесат одлуки со кои ќе се прогласат за ГМО „слободни“, со што на нивната територија нема да може да се произведува и користи храна настаната од генетски модифицирани организми.

Демократскиот сојуз ќе предложи законски решенија за арондација и комасација (укрупнување на земјоделски површини), развивање на задругарството по примерот на Бугарија, Романија и Хрватска.

11. Заштита на животната средина, зелена политика и чист воздух

Секоја генерација е одговорна за користење на земјата и сите нејзини ресурси на начин кој ги задоволува нашите моментални потреби, но и да води сметка за идните генерации да можат да ги покријат нивните потреби.

Демократскиот сојуз како и досега ќе работи на заштита на средината во која живееме и работиме, на обнова и зголемување на шумските комплекси, заштита на водните ресурси и поттикнување на руралниот развој.

Пренасочувањето кон обновливи извори на енергија ќе обезбеди долгорочни енергетски заштеди, ќе го намали исцрпувањето на природните ресурси и ќе овозможи снабдување со енергија по пристапни цени. Доколку не сакаме да се соочиме со предизвиците од евентуалното зголемување на цената на енергијата и зависноста од увоз, треба најитно да се почне со изградба на нови енергетски капацитети, да се користат алтернативни извори на енергија, но и да се создава традиција на штедење.

Демократскиот сојуз за намалување на загаденоста на целата територија на Република

Македонија, а посебно во градот Скопје, предлага: Гасификација на РМ; воведување и почитување на еколошките стандарди; зголемување на зелените површини; имплементирање на обврската на компаниите да постават филтри и развивање на еколошката свест кај населението.

12. Негување на културата

Културата е основен белег на еден народ, и затоа сметаме дека треба да направиме многу повеќе, за да можат талентите да создаваат, да творат и да ги промовираат културните вредности.

Во Македонија има многу таленти, писатели, скулптори, артисти, уметници, сликари и др. Демократскиот сојуз посебно ќе го поттикнува културното творештво на младите уметници. Да им дадеме шанса на сите.

13. Европско и евроатлантско интегрирање на Република Македонија

За Демократскиот сојуз, врвни приоритети во надворешната политика беа и останаа **влезот во НАТО и во Европската Унија.**

Овие стратешки цели не се само наши. Тие ја имаат силната и недвосмислена поддршка на најголемиот број граѓани и политички партии. Се разбира, воочлив е отворениот или прикриен отпор на одделни структури со монополски и доминантни позиции во различни сектори на општествениот живот, вклучувајќи ги и бизнисот и медиумите, а особено на оние со коруптивно и криминално однесување, на кои не им одговараат високите европски стандарди на законско, транспарентно и одговорно работење.

Демократскиот сојуз го иницира дијалогот на високо ниво помеѓу Република Македонија и ЕУ, кој е во застој, но тој мора да продолжи. Овој дијалог не може да ги замени преговорите со ЕУ за што треба сите да придонесеме и да преземеме дел од одговорноста.

Демократскиот сојуз одговорно и смело ќе

влезе во разрешување на отворените прашања со соседите и ќе помогне да се надмине црковниот спор со СПЦ.

Општопознато е дека членството на Република Македонија во ЕУ и НАТО е условено со изнаоѓање решение за „разликите околу името“ со нашиот јужен сосед.

Стратегијата на ДС за фазно решавање на спорот доби меѓународна поддршка. Предлагаме оваа стратегија да биде основа за градење на државен консензус, односно “сојуз на сите политички сили, граѓанството и невладините организации“ за разрешување на спорот со Грција.

Демократскиот сојуз, предлага да се одржи **Консултативен референдум** на кој граѓаните ќе се изјаснат дали се за компромис, со цел Македонија да стане членка на НАТО и Европската Унија. Таквото изјаснување ќе го охрабри и ќе му даде мандат на државното раководство, побрзо, посуштински и со директен легитимитет да се вклучи во разговорите и да пронајде прифатливо решение.

Демократскиот сојуз потенцира дека никој

нема мандат да преговара за нашиот национален идентитет, за македонскиот јазик, и дека никој не може да преговара и да прифати промена на Уставот на Република Македонија. Компромисното решение никако не смее да го загрозува нашиот национален идентитет и јазик, да иницира промена на Уставот, промена на пасошите и сл.

Демокрајскиот сојуз ја промовира оваа Изборна програма, пред сè за да оопшикне расправа и очекува идеи и предлози од граѓанише, кои ќе бидат вградени во Програмата на Владата на Република Македонија за мандатниот период 2014-2018 година.

Демокрајскиот сојуз има ВИЗИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА,

Демокрајскиот сојуз е за ПРОМЕНИ КОН ПОДОБРО,

Демокрајскиот сојуз е за ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ И ШАНСИ ЗА СИТЕ!!!

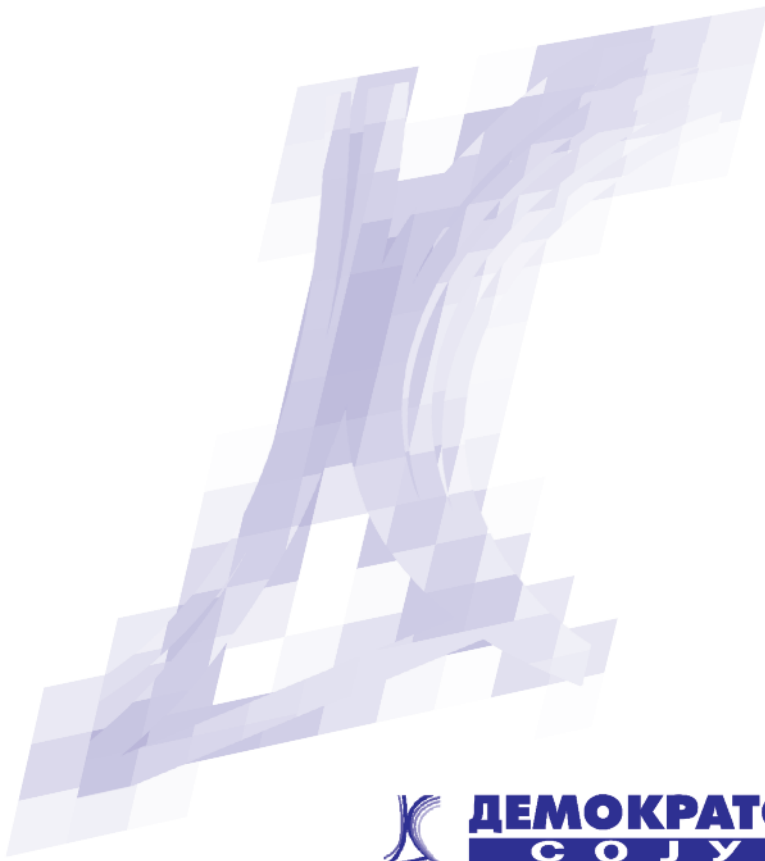
**ДЕМОКРАТСКИ
СОЈУЗ**

demokratskisojuz.org.mk

demokratski_sojuz@ymail.com
[facebook.com/demokratski.sojuz](https://www.facebook.com/demokratski.sojuz)
twitter.com/Dem_Sojuz

Стале Попов 9/4
1000 Скопје

тел/факс: 02/323 11 41
тел: 02/321 51 49
02/321 51 63
02/321 51 64

**ДЕМОКРАТСКИ
СОЈУЗ**

demokratskisojuz.org.mk

demokratski_sojuz@ymail.com
facebook.com/demokratski.sojuz
twitter.com/Dem_Sojuz

Стале Попов 9/4
1000 Скопје

тел/факс:02/323 11 41
тел: 02/321 51 49
02/321 51 63
02/321 51 64